

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ В ГРЕЦІЇ

У статті розглядаються напрями розвитку освітньої політики Греції в сфері професійної освіти та підготовки в рамках концепції навчання впродовж життя. Зокрема, проаналізовано шляхи і форми професійної підготовки педагогічного персоналу для закладів професійної освіти Греції.

Ключові слова: технологічний процес, шляхи і форми професійної підготовки, навчання.

Постановка проблеми. Нинішній динамічний розвиток суспільства спричинив серйозні зміни у національних системах професійної освіти та підготовки. Це, зокрема, діяльність різноманітних типів професійних інституцій, розвиток альтернативних педагогічних систем, зростання кількості педагогічних проектів і нових технологій втілення педагогічних ідей.

Вивчення теоретичних аспектів проблеми виявило відсутність єдиного підходу до розуміння суті професійної підготовки педагогічного персоналу в зарубіжних країнах та недостатню її розробленість.

Мета статті – аналіз шляхів і форм професійної підготовки педагогічного персоналу у Греції.

Греція як і інші держави ЄС, вважає освіту та навчання ключовими моментами і формує власну політику в сферах початкової освіти, підготовки і неперервної освіти, орієнтуючись на курси освітньої політики інших країн–членів ЄС. У рамках цієї політики Міністерство освіти та релігійних справ Греції утвердило наступні цілі для впровадження національної політики навчання впродовж життя: модернізація систем освіти та початкової професійної підготовки; взаємозв'язок систем формальної та неформальної освіти та навчання з потребами ринку праці; підвищення ролі людської особистості, розвиток широких соціальних та культурних навичок через навчання впродовж життя; акредитація забезпечуваної підготовки та набутих професійних кваліфікацій; подолання шкільної неуспішності та частки учнів, які покинули школу; подальша освіта інструкторів в галузі нових освітніх технологій; життєздатні післядипломні курси в галузях навчання, очевидно, пов'язаних з потребами ринку праці; удосконалення і модернізація шкільної та освітньої інфраструктури; розширене використання нових інформаційно–комунікаційних технологій на всіх рівнях освітньої системи; систематичне втручання з метою підвищення соціальної поінформованості з проблем культури та оточуючого середовища, подолання соціального „виключення”.

Сучасна освітня політика Греції функціонує в рамках Робочої програми ЄС „Освіта та підготовка 2010” ґрунтується на положеннях Європейської стратегії зайнятості, збереження мультикультуралізму і здійснення спроб Європейської спільноти в напрямі формування Суспільства знань. Після Лісабонського саміту грецька освітня політика набула статусу першочерговості, стала фактором посилення розвитку і добробуту на індивідуальному та загальному рівнях, своєрідною „рамкою” для Європи.

Пріоритетами базової реформи систем освіти та підготовки в Європі є посилення якості здійснюваних освітніх послуг через уведення інтегрованих змін в структурах і практиках систем освіти та підготовки; систематичний професійний розвиток вчителів засобами додипломної та післядипломної підготовки; зміцнення зв'язків між освітою та підготовкою і сектором зайнятості через дослідження потреб і компетенцій, які потрібні зараз чи будуть необхідні в майбутньому на ринку праці (в цьому контексті наголошується на професійному керівництві); забезпечення рівних можливостей доступу до ринку праці для тих осіб, яким загрожує соціальне виключення; забезпечення та поліпшення освіти, професійної підготовки у межах навчання упродовж життя; розвиток і стимулювання підприємництва і адаптованості молоді; покращення доступу жінок до ринку праці; створення наближених інфраструктур чи оновлення наявних матеріалів і ресурсів, доступних для грецької освіти, наголошення на розвитку навчальних матеріалів, методів, і технологій у викладанні та навчанні тощо [2].

Міністерство освіти та релігійних справ Греції несе відповідальність за розподіл бюджетних коштів на загальну освіту та початкову професійну підготовку. Цей бюджет спрямовувався на Технічні професійні школи, Технічні професійні ліцеї та Інтегровані ліцеї аж до 1998 року, а зараз – до Уніфікованих ліцеїв і Технічних професійних інститутів через місцевий уряд (префектури і муніципалітети). Міносвіти також отримує кошти від Структур підтримки спільнот (Community support frameworks (CSF II) для здійснення своїх обов'язків в межах Операційної Програми з освіти та початкової професійної підготовки, яка містить 4 субпрограми: 1) загальна та професійна освіта;

2) професійна підготовка; 3) післясередня освіта та підготовка; 4) реорганізація адміністративної структури освіти та підготовки [1; 24].

Загально визнаними вчительськими професіями в Греції є наступні:

1. Вчитель початкової школи (Primary school teacher).
2. Вчитель англійської мови початкової школи (Primary school English teacher).
3. Вчитель музики початкової школи (Primary school music teacher).
4. Вчитель фізкультури початкової школи (Primary school sport teacher).
5. Вчитель середньої школи (Secondary school teacher).
6. Вчитель дошкільного закладу (Nursery school teacher) [3].

Вчителі дошкільних установ та початкової школи завершують чотирирічний курс університетського рівня і одержують університетський ступінь (*Ptychio*). Вчителі нижчої та вищої середньої освіти мають університетський ступінь (*Ptychio*) з предметів їхньої спеціалізації (4 роки) і відвідують тримісячні ввідні підготовчі курси аж до працевлаштування. Усі вчителі дошкільних закладів, початкової та середньої школи є державними службовцями [3; 5, 156].

Підготовка вчителів та тренерів для сфери професійної освіти та підготовки. **Початкова професійна освіта** (Initial Vocational Education) здійснюється в Технічних професійних школах (Technical Vocational Schools), Технічних професійних школах навчання ремесел (Technical Vocational Schools of Apprenticeship), які функціонують в структурі вищої середньої освіти (upper secondary education). Педагогічний персонал у цих установах називають вчителями.

Початкова професійна підготовка (Initial Vocational Training) здійснюється в Інститутах професійної підготовки (Vocational Training Institutes), які функціонують в структурі пост–середньої професійної підготовки (post–secondary vocational training). Педагогічний персонал у цих установах називають вчителями/тренерами.

Неперервна професійна освіта та підготовка (Continuing Vocational Education and Training) здійснюється в Центрах професійної підготовки (Vocational Training Centres); Навчальних Центрах освіти дорослих (Education Centres for Adult Education); Центрах Дистанційної освіти та підготовки дорослих впродовж життя (The Centre for Distance Lifelong Learning and Training of Adults); Префектурних Комітетах освіти дорослих (Prefectural Committees for Adult Education).

Педагогічний персонал у цих установах називають тренерами [4].

Підготовка вчителів у Центрах професійної підготовки. В порядку забезпечення потреб в педагогічному персоналі, акредитованому Центрами професійної підготовки, Національний центр акредитації структур професійної підготовки (National Accreditation Center of Vocational training structures) і Служби підтримки (Accompanying Support Services – EKEPIS) затвердили наступний реєстр педагогічного персоналу. У Греції вчительські професії формально визнані, однак визнання педагогічних професій залежить від установи, яка здійснює свої послуги. Вчителі та тренери не мають додаткових функцій в системі професійної освіти та підготовки. Однак, у деяких випадках вони можуть бути обрані установами, відповідальними за здійснення професійної освіти та підготовки з метою формування комітетів, що деякий період будуть працювати над розвитком навчальних програм щодо різних типів оцінювання. Цей вибір базується на їх кваліфікаціях, досвіді роботи тощо.

Вчителі та тренери головним чином є випускниками закладів вищої освіти (tertiary education). Однак, у деяких випадках, установи, що пропонують неперервну професійну освіту та підготовку, можуть використовувати як тренерів осіб, які не є випускниками закладів вищої освіти, але мають масштабний досвід роботи. Вчитель/тренер може працювати у різних провайдерів освітніх послуг. Навчальні угоди для вчителів та тренерів регулюються тими ж самими установами, котрі є офіційно відповідальними за регулювання систем професійної освіти та підготовки. Міністерство Національної освіти та релігійних справ, Педагогічний інститут, котрий є науковою установою Міносвіти, регулюють здійснення початкової професійної освіти та підготовки в Технічних професійних школах, а також вирішують інші менеджерські та наукові проблеми. Цілком правильно, що установами, відповідальними за регулювання вище згаданих структур професійної освіти та підготовки і згідно відповідних навчальних угод, що стосуються вчителів та тренерів є наступні:

1) Для вчителів в структурах початкової професійної освіти (Технічні професійні школи, Технічні професійні школи навчання ремесел): 1) Міністерство національної освіти та релігійних справ; 2) Міністерство розвитку; 3) Міністерство здоров'я та соціального забезпечення; 4) Організація туристичної освіти та підготовки; 5) Організація з питань зайнятості робочої сили.

2) Для вчителів/тренерів в структурах початкової професійної освіти (Інститути професійної підготовки): 1) Організація професійної освіти та підготовки; 2) Організація Туристичної

освіти та підготовки; 3) Організація з питань зайнятості робочої сили; 4) Національний центр невідкладної допомоги.

3) Для тренерів в структурах неперервної професійної освіти та підготовки (Інститути професійної підготовки): 1) Міністерство працевлаштування і соціального захисту; 2) Генеральний секретаріат освіти дорослих [4].

Реєстри вчителів та тренерів. Організація професійної освіти та підготовки перебуває в процесі створення реєстру вчителів та тренерів, працевлаштованих у вище згаданих структурах. Тренери, котрі бажають працювати в Центрах професійної підготовки і, власне, в структурах неперервної професійної освіти та підготовки, можуть бути включені до Реєстру Тренерів для дорослих, ініційований Національним центром акредитації професійної підготовки (National Accreditation Center for Vocational Training).

Типи вчителів та тренерів в системі початкової професійної освіти та підготовки. *Вчителі в структурах початкової професійної освіти* (Технічні професійні школи, Технічні професійні школи навчання ремесел).

1) Підготовка вчителів у Технічних професійних школах. Педагогічний персонал в Технічних професійних школах поділяється на три категорії відповідно до його базової освіти та підготовки: 1) випускники Інституцій вищої освіти, які зазвичай викладають предмети загальноосвітнього рівня і теоретичні аспекти предметів спеціалізації; 2) випускники Технологічних освітніх інститутів, які завершили навчання у Департаментах Вищої школи педагогічної та технологічної освіти (ці департаменти на обласному та центральному рівнях замінено на Коледжі вищої інженерної підготовки (Higher Engineering Training College) замість колишньої Академії професійної та технічної підготовки (Vocational and Technical Teacher Training Academy); 3) випускники вищого рівня середньої освіти (upper level secondary education graduates), які найняті на роботу як інструктори майстерень (цехів).

Для отримання такої категорії вимагається одержання сертифікату про вищу освіту та свідоцтво з педагогіки (для тих осіб, у яких педагогіка не включена до навчальної програми їхньої базової підготовки), які видаються після завершення ними двосеместрової навчальної програми Вищої школи педагогічної та технологічної освіти. Стосовно цього типу вчителів додипломна підготовка не передбачена. Післядипломна підготовка здійснюється в структурах Міністерства освіти наступним чином. Програми обов'язкової підготовки стосовно різноманітних предметів впроваджуються Регіональними Центрами підготовки (Regional Training Centers) і забезпечуються Центрами підтримки навчання (Training Support Centers). Післядипломна підготовка вчителів також факультативно здійснюється у Вищій школі педагогічної та психологічної освіти з метою подальшої освіти та спеціалізації з одержанням „Свідоцтва про подальшу підготовку” чи „Спеціалізації”, тобто „Програма спеціалізації з педагогіки та дидактики загальної технології” та „Програма спеціалізації в консультуванні та управлінні” [4].

Уся діяльність з питань підготовки перебуває під контролем *Організації педагогічної підготовки*, яка згідно державного закону функціонує як легальна організація і є під наглядом Міносвіти. Організація педагогічної підготовки наділена повноваженнями за плануванням навчальних програм для підготовки вчителів і визначення стандартів сертифікації підготовки та педагогічних умінь. Така програма підготовки планується групами експертів, які працюють в Педагогічному інституті – науковій установі Міносвіти. Вчителі теж можуть бути членами таких груп.

Вчителі/тренери в структурах початкової професійної підготовки (Інститути професійної підготовки). **1) Підготовка вчителів в Інститутах професійної підготовки.** Для входження до цього типу вчителів/тренерів вимагається свідоцтво про вищу освіту і свідоцтво з педагогіки (для тих осіб, у яких педагогіка не включена до навчальної програми їхньої базової підготовки), і одержуються після того, як вони завершать двосеместрову навчальну програму Вищої школи педагогічної та технологічної освіти. Також в цьому типі структур можуть обслуговуватися випускники середньої професійної освіти (Технічних професійних шкіл), які працюють як асистенти формальних вчителів/тренерів [4].

Крім формальних кваліфікацій, набір вчителів/тренерів залежить від професійного досвіду, який вважається важливим фактором доступу. Кількість років попереднього досвіду варіює і зазвичай співвідноситься з формальними кваліфікаціями і предметом підготовки. Стосовно цього типу вчителів/тренерів додипломна підготовка не передбачена. Післядипломна підготовка здійснюється організацією професійної освіти та підготовки шляхом організації семінарів про останні досягнення та поточні проблеми в різноманітних сферах, пов'язаних з наявними спеціальностями.

Післядипломна освіта забезпечується також Педагогічним Інститутом, науковою установою Міносвіти, який з метою використання потенціалу зніціював створення Центру дистанційного навчання, що забезпечує вчителів/тренерів підготовкою в наступних сферах – самоосвіта, кооперативне навчання, віртуальні класи. Навчальні програми визначаються групами експертів, які працюють в організації професійної освіти та підготовки і педагогічному інституті відповідно.

2) Підготовка вчителів у Центрах професійної підготовки

Типи вчителів та тренерів в системі неперервної професійної освіти та підготовки.

1) **Тренерів в структурах неперервної професійної освіти та підготовки.** Умовами для входження до цього типу тренерів є Свідоцтво про вищу освіту, або Свідоцтво про середню професійну освіту (випускники Технічних професійних шкіл), чи Свідоцтво про початкову професійну підготовку (випускники Інститутів професійної підготовки). Крім формальних кваліфікацій, прийняття на роботу тренерів залежить від їхнього професійного досвіду, який вважається важливим фактором для прийняття на роботу. Додипломна підготовка здійснюється Національним центром акредитації професійної підготовки, який зніціював створення наприкінці 2002 року Національної програми підготовки тренерів в сфері неперервної професійної підготовки. Ця програма була спрямована на заснування і здійснення додипломної педагогічної освіти тренерів в сфері неперервної професійної підготовки. Програма запланована з метою запровадження методів дистанційного навчання і засобів для великомасштабних загальнонаціональних навальних курсів.

Кандидати на посаду тренерів, котрі бажають працевлаштуватися в Центрах професійної підготовки, Навчальних центрах освіти дорослих, Центрах неперервної освіти та підготовки дорослих, Префектурних комітетах освіти дорослих, мають бути акредитовані національним центром акредитації професійної підготовки і бути включеними до Реєстру акредитованих тренерів з неперервної професійної підготовки. Критерієм для акредитації вчителів в неперервній професійній освіті та підготовці виступають формальні кваліфікації, дидактичні вміння і досвід, досвід роботи. Післядипломна підготовка тренерів в сфері неперервної професійної освіти та підготовки непередбачена. Такі тренери мають можливість брати участь в навчальних курсах, які здійснюються різноманітними освітніми та навчальними інституціями. Однак, підготовка є добровільною і необов'язково пов'язаною із завданнями, досягнутими в навчальних структурах неперервної професійної освіти та підготовки. На сьогодні відсутня процедура неперервного оцінювання якості досягнень вмінь тренерів при проходженні ними післядипломної підготовки [4].

Висновки та перспективи. Таким чином, з'ясовано посилення уваги до якості професійної підготовки педагогічного персоналу та сприяння його професійному розвитку. Виявлено підвищення динамічності та гнучкості педагогічного процесу; зміцнення зв'язків між сферою професійної освіти та підготовки і сектором зайнятості. Також відмічено певну децентралізацію управління освітніми закладами. З огляду на це та сучасний стан функціонування вітчизняної системи професійної та підготовки педагогічного персоналу, вважаємо доцільним та перспективним продовження наукових розвідок у даному напрямі.

Література

1. The financing of vocational education and training in Greece. Financing portrait // CEDEFOP Panorama series; 59, 2003. – VI. – 47 pp.
2. National summary sheets on education systems in Europe and ongoing reforms: Greece. October 2006 // EURYDICE: The Information Network on Education in Europe: <http://www.eurydice.org>. – 2006. – P. 4.
3. Vocational education and training in Greece. Short description // CEDEFOP Panorama series; 59, 2003. – VI. – 47 pp.
4. www.trainingvillage.gr/Refernet/National_reports_Greece.htm.
5. Постригач Н.О. Підготовка майбутніх вчителів дошкільних закладів та початкової школи Греції // Наукові записки НДУ ім. М.Гоголя: Сер. Психол.–пед. науки, 2005. – №5. – С. 156–157.

Резюме

В статті розглядаються напрямки освіти Греції в сфері професійної освіти та підготовки в рамках концепції освіти на протязі життя. В ній проаналізовані шляхи та форми професійної підготовки педагогічного персоналу для заведення професійної освіти в Греції.

Ключові слова: технологічний процес, шляхи та форми професійної підготовки, освіта.

Summary

The article is devoted to studying the directions of the education policy development in Greece, concerning the concept of lifelong learning, The ways and forms of pedagogical personnel professional training have been analyzed,

Key words,' technological process, learning, professional training ways and forms,